

Obsah

Predhovor	... 20
1 Aké sú časové limity práce? (Pracovný čas)	... 22
1.1 Úvodné myšlienky ohľadom problematiky pracovného času – pracovný čas v roku 1918 a v roku 2015	... 22
1.1.1 Diskurz ohľadom východísk a záverov zákona č. 91/1918 Sb. s. a n. v Národnom zhromaždení Československej republiky	... 23
1.1.2 Analýza obsahu zákona č. 91/1918 Sb. z. a n. v spojení s jeho komparáciou s ustanoveniami zákona č. 311/2001 Z.z. (Zákonník práce)	... 26
1.1.3 Pracovná doba	... 27
1.1.4 Prestávky a odpočinok	... 31
1.1.4.1 Prestávka v práci	... 31
1.1.4.2 Prestávka v týždni	... 33
1.1.5 Práca nadčas	... 35
1.1.6 Práca nočná	... 37
1.1.7 Mladiství zamestnanci	... 38
1.1.8 Trestné ustanovenia	... 39
1.1.9 Zhodnotenie zákona č. 91/1918 Sb. z. a n.	... 40
1.2 Východiská platnej a účinnej právnej úpravy pracovného času	... 41
1.3 Pojem pracovný čas a definícia pracovného času	... 43
1.3.1 Započítanie času (doby) do pracovného času	... 43
1.3.2 Nezapočítanie času (doby) do pracovného času	... 45
1.3.3 Pracovný čas a povinnosť byť na pracovisku	... 45
1.4 Dojednanie o pracovnom čase	... 46
1.4.1 Dojednanie, resp. uvedenie pracovného času v pracovnej zmluve	... 46
1.4.2 Písomné oznámenie o pracovných podmienkach	... 47
1.4.3 Dojednanie kratšieho pracovného času	... 48
1.4.4 Vymedzenie pracovného času vo vnútornom predpise	... 48
1.4.5 Pracovný čas a kolektívna zmluva	... 48
1.5 Doba odpočinku	... 49
1.5.1 Maximálna dĺžka pracovného času	... 49
1.5.2 Maximálna dĺžka denného pracovného času	... 49
1.5.3 Maximálna dĺžka týždenného pracovného času	... 50

1.5.3.1	Sčítavanie pracovného času z viacerých pracovných pomerov	... 54
1.5.3.1.1	Sčítavanie pracovného času z viacerých pracovných pomerov u viacerých zamestnávateľov	... 54
1.5.3.1.2	Sčítavanie pracovného času z viacerých pracovných pomerov u jedného zamestnávateľa	... 55
1.5.3.1.3	Sčítanie pracovného času z pracovného pomeru a dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	... 55
1.5.4	Priemerný týždenný pracovný čas, vrátane práce nadčas	... 56
1.5.5	Zákonný, ustanovený a určený pracovný čas	... 56
1.5.6	Kratší pracovný čas	... 57
1.5.7	Pracovný čas, vrátane práce nadčas, nad 48 hodín týždenne v priemere	... 58
1.6	Organizácia pracovného času	... 59
1.6.1	Rozvrhovanie pracovného času	... 60
1.6.2	Rovnomerné rozvrhnutie pracovného času	... 60
1.6.3	Nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času	... 63
1.6.3.1	Nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času do 4 mesiacov	... 63
1.6.3.1.1	Dlhý a krátky pracovný týždeň	... 66
1.6.3.1.2	System 2-2-2	... 67
1.6.3.1.3	System 2-2-3	... 67
1.6.3.2	Nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času nad 4 mesiace	... 67
1.6.4	Rozvrhovanie nočnej práce	... 70
1.6.5	Konto pracovného času	... 71
1.6.5.1	Zavedenie konta pracovného času a forma dohody	... 72
1.6.5.2	Vyrovnávacie obdobie	... 73
1.6.5.3	Rozvrhovanie pracovného času pri konte pracovného času	... 74
1.6.5.4	Vyplácanie mzdy pri konte pracovného času	... 75
1.6.5.5	Vedenie účtu konta pracovného času	... 76
1.6.5.6	Nižšia základná zložka mzdy, ako by patrila za skutočne odpracovaný čas	... 76
1.6.5.7	Neodpracovanie mzdy a skončenie pracovného pomeru	... 77

1.6.5.8	Práca nadčas pri konte pracovného času	... 77
1.6.5.9	Zamestnanec na kratší pracovný čas a konto pracovného času	... 79
1.6.5.10	Konto pracovného času a výplatná páska	... 79
1.6.5.11	Konto a flexikonto	... 79
1.6.5.11	Porovnanie konto pracovného času v SR a v ČR	... 80
1.6.6	Pružný pracovný čas	... 82
1.6.6.1	Ingerencia zástupcov zamestnancov pri zavedení pružného pracovného času	... 82
1.6.6.2	Zložky pružného pracovného času	... 82
1.6.6.3	Maximálna dĺžka pracovnej zmeny pri uplatňovaní pružného pracovného času	... 83
1.6.6.4	Pružný pracovný čas a pracovná cesta	... 83
1.6.7	K otázke dojednania pracovného času modelom „od – do“ z hľadiska Zákonníka práce SR – plávajúci pracovný čas	... 86
1.6.8	Zaradovanie zamestnancov do pracovných zmien a režim pracoviska	... 88
1.6.8.1	Pracovná zmena	... 88
1.6.8.2	Práca na zmeny	... 88
1.6.8.3	Zamestnanec pracujúci v pracovných zmenách	... 88
1.6.8.4	Konkrétny rozvrh pracovných zmien (Harmonogram pracovných zmien)	... 89
1.6.8.5	Druhy pracovných zmien	... 89
1.6.8.6	Zmena začiatku a konca pracovnej zmeny a práca v dvoch zmenách	... 90
1.6.8.7	Zaradenie zamestnanca do konkrétnej pracovnej zmeny	... 90
1.6.8.8	Rozdelenie pracovného času pracovnej zmeny	... 91
1.6.8.9	Zmennosť prevádzky, práca v nočnej zmene	... 92
1.6.8.10	Rozvrhovanie práce na každý druhý týždeň	... 97
1.6.8.11	Čas potrebný na osobnú očistu	... 98
1.6.8.12	Individuálna úprava pracovného času	... 99
1.6.8.13	Posúdenie pracovného času na pracovnej ceste	... 99
1.6.9	Prestávky v práci	... 102
1.6.9.1	Podmienky poskytnutia prestávky v práci	... 102
1.6.9.2	Rozsah prestávky v práci	... 103
1.6.9.3	Dlhšia prestávka v práci	... 103
1.6.9.4	Ďalšia prestávka v práci	... 103
1.6.9.5	Započítanie prestávok v práci	... 103

1.6.9.6	Oznamovacia povinnosť ohľadom prestávky v práci	... 104
1.6.9.7	Povinnosti zamestnanca počas prestávky v práci	... 104
1.6.9.8	Poskytovanie prestávok v práci	... 105
1.6.9.9	Prestávky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	... 105
1.6.10	Prestávka na dojčenie	... 105
1.6.11	Nepretržitý odpočinok zamestnanca	... 106
1.6.11.1	Nepretržitý denný odpočinok	... 106
1.6.11.1.1	Minimálny odpočinok medzi dvoma pracovnými zmenami	... 106
1.6.11.1.2	Rozsah denného odpočinku	... 107
1.6.11.1.3	Skrátenie minimálneho (denného) odpočinku medzi dvoma pracovnými zmenami	... 108
1.6.11.1.4	Náhradný (denný) odpočinok	... 108
1.6.11.1.5	Odpočinok po návrate z pracovnej cesty po 24. hodine	... 108
1.6.11.2	Nepretržitý odpočinok v týždni	... 108
1.6.11.2.1	Rozsah nepretržitého odpočinku v týždni	... 109
1.6.11.2.2	Výnimky, skrátenie nepretržitého odpočinku v týždni, náhradný nepretržitý odpočinok v týždni	... 109
1.6.12	Dni pracovného pokoja	... 112
1.6.12.1	Nariadenie práce v dňoch pracovného pokoja	... 113
1.6.12.1.1	Ingerencia zástupcov zamestnancov pri nariadení práce v dňoch pracovného pokoja	... 113
1.6.12.2	Práce v deň nepretržitého odpočinku v týždni	... 113
1.6.12.3	Práce vo sviatok	... 113
1.6.12.4	Predaj tovaru konečnému spotrebiteľovi, vrátane s ním súvisiacich prác	... 114
1.6.13	Začiatok dňa pracovného pokojana pracoviskách s nočnými zmenami	... 114
1.6.14	Pracovná pohotovosť	... 115
1.6.14.1	Pracovná pohotovosť na pracovisku	... 116
1.6.14.1.1	Mzda za pracovnú pohotovosť na pracovisku	... 118
1.6.14.1.2	Náhradné voľno za pracovnú pohotovosť na pracovisku	... 118
1.6.14.2	Pracovná pohotovosť mimo pracoviska	... 119

1.6.14.2.1	Náhrada za pracovnú pohotovosť mimo pracoviska	... 119
1.6.14.3	Premena pracovnej pohotovosti na prácu nadčas	... 119
1.6.14.4	Rozsah pracovnej pohotovosti	... 120
1.6.14.4.1	Nariadená pracovná pohotovosť	... 120
1.6.14.4.2	Dohodnutá pracovná pohotovosť	... 120
1.6.14.5	Pohotovosť mimo pracoviska a zavolanie na pracovisko	... 120
1.6.14.6	Pracovná pohotovosť blízko pracoviska	... 122
1.6.14.7	Čakanie počas pracovnej zmeny	... 122
1.6.14.8	Pracovná pohotovosť pri pružnom pracovnom čase	... 122
1.6.15	Náhrada za stratu času	... 122
1.6.15.1	Peňažná náhrada za stratu času	... 123
1.6.15.2	Náhradné voľno za stratu času	... 123
1.6.16	Cesta do zamestnania a pracovný čas	... 123
1.6.17	Práca nadčas	... 124
1.6.17.1	Práca nadčas u zamestnanca s kratším týždenným pracovným časom	... 125
1.6.17.2	Práca nadčas pri pružnom pracovnom čase	... 126
1.6.17.3	Práca nadčas pri konte pracovného času	... 127
1.6.17.4	Negatívne vymedzenie práce nadčas	... 127
1.6.17.5	Podmienky nariadenia práce nadčas	... 127
1.6.17.7	Rozsah práce nadčas	... 130
1.6.17.7.1	Nariadená práca nadčas	... 130
1.6.17.7.2	Práca nadčas, ktorá sa nezapočítava do rozsahu hodín povolenej práce nadčas	... 131
1.6.17.7.3	Forma príkazu a forma súhlasu s prácou nadčas	... 132
1.6.17.7.4	Rozsah a podmienky práce nadčas - určenie	... 133
1.6.17.7.5	Dohodnutá práca nadčas a maximálny rozsah práce nadčas	... 133
1.6.17.8	Práca nadčas zamestnanca vykonávajúceho rizikové práce	... 133
1.6.17.9	Práca nadčas zamestnancov vykonávajúcich zdravotnícke povolanie	... 134
1.6.18	Nočná práca	... 134
1.6.18.1	Nočná práca - definícia	... 134
1.6.18.2	Nočná zmena	... 134

1.6.18.3	Zamestnanec pracujúci v noci	... 134
1.6.18.4	Nočná práca žien	... 136
1.6.18.5	Povinnosti zamestnávateľa pri nočnej práci	... 136
1.6.18.6	Rozvrhovanie nočnej práce	... 137
1.7	Evidencia pracovného času	... 138
1.7.1	Evidencia pracovného času zamestnanca v pracovnom pomere	... 138
1.7.1.1	Evidencia pracovného času podľa § 99 Zákonníka práce	... 138
1.7.1.2	Evidencia dochádzky zamestnanca	... 139
1.7.1.3	Evidencia príchodu zamestnanca do objektu zamestnávateľa	... 140
1.7.1.4	Evidencia pri konte pracovného času	... 140
1.7.1.5	Miesto vedenia evidencie pracovného času počas dočasného pridelenia	... 140
1.7.1.6	Zavedenie dochádzkového systému založeného na odtlačkoch prstov	... 140
1.7.2	Evidencia pracovného času a evidencie vykonanej práce u zamestnanca vykonávajúceho prácu na jednu z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	... 142
1.8	Pokuty za porušenie ustanovení o pracovnom čase	... 142
1.9	Pracovný čas v doprave (cestná doprava a pravidelná osobná doprava)	... 143
1.9.1	Právna úprava Európskej únie a medzinárodná zmluva v cestnej doprave	... 143
1.9.1.1	Osobný rozsah aplikácie nariadenia 561/2006	... 143
1.9.1.2	Vzťah nariadenia 561/2006 a smernice 2002/15/ES	... 144
1.9.1.3	Územný rozsah aplikácie nariadenia	... 145
1.9.1.4	Čas jazdy a doba jazdy	... 145
1.9.1.5	Prestávka	... 147
1.9.1.6	Odpočinok	... 148
1.9.2	Zákon o organizácii pracovného času v doprave	... 151
1.9.2.1	Vzťah Zákonníka práce a zákona o organizácii pracovného času v doprave	... 151
1.9.2.2	Osobný rozsah zákona o organizácii pracovného času v doprave - zamestnanec v doprave	... 152

1.9.2.3	Vzťah k dojednaniam so zástupcami zamestnancov	... 152
1.9.2.4	Pracovný čas v doprave	... 152
1.9.2.4.1	Maximálny pracovný čas – všeobecná úprava	... 152
1.9.2.4.2	Pracovný čas v cestnej doprave	... 154
1.9.2.4.3	Pracovný čas v pravidelnej osobnej doprave	... 157
1.9.2.5	Pracovná pohotovosť	... 158
1.9.2.5.1	Pracovná pohotovosť – všeobecné ustanovenia	... 158
1.9.2.5.2	Pracovná pohotovosť v cestnej doprave	... 159
1.9.2.5.3	Pracovná pohotovosť v pravidelnej osobnej doprave	... 161
1.9.2.6	Doba odpočinku v cestnej doprave	... 161
1.9.2.6.1	Doba odpočinku - všeobecné ustanovenia	... 161
1.9.2.6.2	Doba odpočinku v cestnej doprave	... 162
1.9.2.6.3	Doba odpočinku v pravidelnej osobnej doprave	... 162
1.9.2.7	Prestávky v práci	... 163
1.9.2.7.1	Prestávky v práci - všeobecná úprava	... 163
1.9.2.7.2	Prestávka v práci v cestnej doprave	... 163
1.9.2.7.3	Prestávka v práci v pravidelnej osobnej doprave	... 164
1.9.2.7.4	Organizácia pracovného času zamestnanca pri údržbe pozemných komunikácií	... 164
1.10	Odchýlky z ustanovení o pracovnom čase a čase odpočinku u domáceho zamestnanca	... 165
1.11	Pracovný čas a dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	... 166
1.11.1	Porovnanie aplikácie ustanovení o pracovnom čase – pracovný pomer a dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	... 169
1.12	Letný čas a zimný čas	... 170
1.12.1	Začiatok letného času	... 170
1.12.2	Koniec letného času	... 170
2	Aký čas potrebujú zamestnanci na zotavenie? (Dovolenka)	... 172
2.1	Pojem dovolenka na zotavenie	... 172
2.1.1	Historické aspekty práva na dovolenku	... 172
2.1.2	Ústavná povaha práva na dovolenku	... 173
2.1.3	Ďalšie pramene práva na dovolenku	... 173

2.1.4	Dovolenka ako významná zásada sociálneho práva spoločenstva	... 174
2.2	Neprevoditeľnosť dovolenky na inú osobu (osobné právo)	... 174
2.3	(Ne)prevoditeľnosť dovolenky v prípade zmeny zamestnávateľa	... 174
2.4	Dojednanie o dovolenke	... 175
2.4.1	Dojednanie, resp. uvedenie dovolenky v pracovnej zmluve	... 175
2.4.2	Písomné oznámenie o pracovných podmienkach	... 176
2.4.3	Vymedzenie dovolenky vo vnútornom predpise	... 176
2.5	Druhy dovolenky	... 176
2.5.1	Dovolenka za kalendárny rok	... 176
2.5.1.1	Nárok na dovolenku za kalendárny rok	... 176
2.5.1.2	Nárok na pomernú časť dovolenky za kalendárny rok	... 180
2.5.1.2.1	Výpočet pomernej časti dovolenky	... 181
2.5.1.3	Poldeň dovolenky	... 183
2.5.2	Nárok na dovolenku za odpracované dni	... 183
2.5.3	Nárok na dodatkovú dovolenku	... 184
2.5.3.1	Okruh osôb s nárokom na dodatkovú dovolenku	... 184
2.5.3.2	Prednostné čerpanie dodatkovej dovolenky	... 186
2.6	Výmera dovolenky	... 186
2.6.1	Výmera dovolenky za kalendárny rok	... 186
2.6.1.1	Základná výmera dovolenky	... 186
2.6.1.2	Nárok na dlhšiu výmeru dovolenky	... 187
2.6.1.3	Dovolenka niektorých skupín zamestnancov v školstve	... 187
2.6.2	Výmera dodatkovej dovolenky	... 187
2.7	Týždeň dovolenky	... 188
2.8	Dovolenka zamestnanca s nerovnomerne rozvrhnutým pracovným časom (počet pracovných dní dovolenky)	... 188
2.9	Dovolenka zamestnanca s pružným pracovným časom (dĺžka dňa dovolenky)	... 189
2.10	Prechod na kratší pracovný čas a prechod na iný rozvrh pracovných zmien	... 190

2.11	Krátenie dovolenky	... 191
2.11.1	Krátenie dovolenky za kalendárny rok alebo pomernú časť kalendárneho roka	... 192
2.11.1.1	Krátenie dovolenky z dôvodu niektorých prekážok v práci	... 192
2.11.1.2	Krátenie dovolenky z dôvodu neospravedlneného zameškania pracovnej zmeny (pracovného dňa)	... 197
2.11.2	Krátenie dovolenky za odpracované dni a dodatkovej dovolenky	... 198
2.12	Čerpanie dovolenky	... 198
2.12.1	Určenie čerpania dovolenky	... 198
2.12.2	Rozsah čerpania dovolenky	... 200
2.12.3	Čerpanie dovolenky po častiach	... 200
2.12.4	Hromadné čerpanie dovolenky	... 201
2.12.5	Oznámenie čerpania dovolenky	... 202
2.12.6	Odvolanie z dovolenky a zmena čerpania dovolenky	... 202
2.12.7	Zákaz určenia čerpania dovolenky	... 203
2.12.8	Prerušenie (čerpania) dovolenky	... 203
2.12.9	Čerpanie dovolenky a sviatok	... 204
2.12.10	Čerpanie dovolenky, ak zamestnanec u zamestnanca, ktorý ešte nesplnil podmienky na vznik nároku na dovolenku	... 205
2.12.11	Prenesenie dovolenky do iného kalendárneho roka (Nevyčerpanie dovolenky v kalendárnom roku)	... 205
2.12.11.1	Určenie čerpania dovolenky zamestnancom	... 207
2.12.12	Náhrada mzdy za vyčerpanú dovolenku	... 208
2.12.13	Náhrada mzdy za nevyčerpanú dovolenku nad rámec základnej výmery	... 208
2.12.14	Náhrada mzdy za nevyčerpanú dovolenku v rozsahu základnej výmery	... 209
2.13	Dovolenka počas dočasného pridelenia	... 212
2.14	Aplikácia ustanovení o dovolenke na dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	... 212
3	Čo môže prekážať v práci a aké sú právne následky? (Prekážky v práci)	... 213
3.1	Pojem prekážka v práci	... 213
3.2	Delenie prekážok v práci z hľadiska subjektu	... 213

3.3	Prekážky v práci na strane zamestnanca	... 213
3.3.1	Ospravedlnené a neospravedlnené prekážky v práci	... 213
3.3.2	Rozsah pracovného voľna	... 214
3.3.3	Obligatórnosť a fakultatívnosť poskytnutia pracovného voľna	... 214
3.3.5	Vplyv prekážky v práci na iné inštitúty pracovného práva	... 214
3.3.6	Delenie prekážok v práci na strane zamestnanca	... 215
3.3.7	Dlhodobé uvoľnenie zamestnanca	... 215
3.3.8	Prekážky v práci z dôvodu všeobecného záujmu	... 216
3.3.8.1	Delenie prekážok v práci z dôvodu všeobecného záujmu	... 216
3.3.8.2	Poskytovanie pracovného voľna pri prekážkach z dôvodu všeobecného záujmu	... 217
3.3.8.3	Prekážka z dôvodu všeobecného záujmu mimo pracovného času a odpočinkov	... 217
3.3.8.4	Poskytovanie peňažného plnenia v prípade prekážok z dôvodu všeobecného záujmu	... 218
3.3.8.5	Pojmy - verejná funkcia, občianska povinnosť alebo iný úkon vo všeobecnom záujme	... 219
3.3.8.5.1	Výkon verejnej funkcie	... 220
3.3.8.5.2	Občianska povinnosť	... 222
3.3.8.5.3	Iný úkon vo všeobecnom záujme	... 229
3.3.9	Prekážka v práci z dôvodu dobrovoľníckej činnosti	... 238
3.3.9.1	Pojem dobrovoľník	... 238
3.3.9.2	Zmluva o dobrovoľníckej činnosti	... 238
3.3.9.3	Pracovné voľno pri prekážke v práci z dôvodu dobrovoľníckej činnosti	... 239
3.3.9.4	Dobrovoľníctvo podľa zákona o dobrovoľníctve a „firemné“ dobrovoľníctvo	... 239
3.3.10	Náhrada mzdy pri plnení brannej povinnosti a pri plnení úloh odbornej prípravy v ozbrojených silách	... 239
3.3.10.1	Povinnosť zamestnanca dostaviť sa v súvislosti s plnením brannej povinnosti na lekárske vyšetrenie	... 239
3.3.10.2	Povinnosť zamestnanca dostaviť sa na odbornú vojenskú prípravu	... 240
3.3.11	Zvyšovanie kvalifikácie zamestnanca	... 241
3.3.12	Dôležité osobné prekážky v práci	... 243

3.3.12.1 Dve skupiny dôležitých osobných prekážok v práci	... 243
3.3.12.2 Dočasná pracovná neschopnosť zamestnanca	... 245
3.3.12.2.1 Pojem „absencia v práci“ a „neprítomnosť v práci“ vo všeobecnosti	... 245
3.3.12.2.2 Dočasná pracovná neschopnosť zamestnanca pre chorobu alebo úraz - kvalifikácia	... 245
3.3.12.2.3 Pojem dočasná pracovná neschopnosť aj jej určenie	... 246
3.3.12.2.4 Oznamovanie prekážky v práci zamestnávateľovi	... 247
3.3.12.2.5 Preukazovanie prekážky v práci zamestnávateľovi	... 248
3.3.12.2.6 Nepreukázanie prekážky v práci zamestnávateľovi	... 249
3.3.12.2.7 Súhlas zamestnávateľa s prekážkou v práci	... 249
3.3.12.2.8 Liečebný režim	... 250
3.3.12.2.9 Základná povinnosť zamestnanca v prípade dočasnej pracovnej neschopnosti	... 250
3.3.12.2.10 Kontrola dodržiavania liečebného režimu zamestnávateľom	... 250
3.3.12.2.11 Nedodržanie liečebného režimu zamestnancom	... 251
3.3.12.2.12 Podnet na kontrolu dodržiavania liečebného režimu	... 251
3.3.12.2.13 Posúdenie dočasnej pracovnej neschopnosti z hľadiska pracovnoprávných nárokov	... 251
3.3.12.2.14 Ochrana zamestnanca počas dočasnej pracovnej neschopnosti	... 253
3.3.12.2.15 Posúdenie dočasnej pracovnej neschopnosti z hľadiska peňažných nárokov	... 254
3.3.12.2.15.1 Náhrada príjmu	... 255
3.3.12.2.15.1.1 Povinnosti zamestnanca pri náhrade príjmu	... 255
3.3.12.2.15.1.2 Právo zamestnávateľa na kontrolu pri náhrade príjmu	... 255
3.3.12.2.15.1.3 Výplata náhrady príjmu	... 255
3.3.12.2.15.2 Nemocenské	... 255
3.3.12.2.15.2.1 Oznamovacia a evidenčná povinnosť zamestnávateľa pri nemocenskom	... 256

3.3.12.2.15.2.2 Práva a povinnosti zamestnanca pri nemocenskom	... 257
3.3.12.3 Vyšetrenie alebo ošetrovanie zamestnanca v zdravotníckom zariadení	... 258
3.3.12.3.1 Rozsah pracovného voľna na vyšetrenie alebo ošetrovanie zamestnanca v zdravotníckom zariadení	... 258
3.3.12.3.2 Rozsah pracovného voľna na vyšetrenie alebo ošetrovanie zamestnanca v zdravotníckom zariadení, ak pracovný pomer vznikol v priebehu kalendárneho roka	... 259
3.3.12.3.3 Posúdenie dĺžky vyšetrenia a ošetrovania a „kludového“ režimu	... 261
3.3.12.3.4 Sled vyšetrení zamestnanca vo viacerých po sebe idúcich kalendárnych dňoch	... 263
3.3.12.3.5 Slobodný výber lekára a poskytovateľa zdravotnej starostlivosti	... 263
3.3.12.4 Narodenie dieťaťa zamestnancovi	... 264
3.3.12.5 Sprevádzanie rodinného príslušníka do zdravotníckeho zariadenia	... 264
3.3.12.6 Úmrtie rodinného príslušníka	... 265
3.3.12.7 Účasť na svadbe	... 266
3.3.12.8 Znemožnenie cesty do zamestnania z poveternostných dôvodov individuálnym dopravným prostriedkom, ktorý používa zamestnanec so zdravotným postihnutím	... 266
3.3.12.9 Nepredvídané prerušenie premávky alebo meškanie pravidelnej verejnej dopravy	... 267
3.3.12.10 Presťahovanie zamestnanca, ktorý má vlastné bytové zariadenie	... 267
3.3.12.11 Vyhľadanie nového miesta pred skončením pracovného pomeru	... 267
3.3.12.12 Ďalšie pracovné voľno z dôvodu dôležitých osobných prekážok	... 267
3.3.12.12.1 Kariérne voľno	... 268
3.3.12.13 Výpočet jedného dňa pre účely dôležitých osobných prekážok v práci	... 268
3.3.12.14 Prekážka v práci pri účasti na štrajku	... 270
3.3.12.15 Náhrada mzdy v prípade prekážok v práci	... 270
3.3.12.16 Dočasné prerušenie výkonu práce	... 270

3.4	Neospravedlnená prekážka v práci	... 271
3.4.1	Posúdenia neospravedlneného zameškania pracovnej zmeny	... 271
3.5	Prekážky v práci na strane zamestnávateľa	... 272
3.5.1	Delenie prekážok v práci na strane zamestnávateľa	... 272
3.5.2	Prestoje	... 272
3.5.3	Nepriaznivé poveternostné vplyvy	... 272
3.5.4	Iné prekážky v práci na strane zamestnávateľa	... 272
3.5.4.1	Vážne prevádzkové dôvody	... 273
3.5.4.2	Vážne prevádzkové dôvody a konto pracovného času	... 273
3.5.5	Prekážky v práci - nepridelovanie práce z dôvodu neplatného skončenia pracovného pomeru	... 274
3.5.6	Otázka povinnosti zamestnanca vyžadovať od zamestnávateľa prácu	... 274
3.6	Pojem výkon práce	... 275
3.6.1	Výkon práce (podľa § 144a) a nárok na mzdu	... 275
3.7	Prekážky v práci pri pružnom pracovnom čase	... 275
3.7.1	Prekážky v práci pri pružnom pracovnom čase na strane zamestnanca	... 275
3.7.1.1	Prekážky v práci pri základnom a pri voliteľnom pracovnom čase	... 275
3.7.1.1.1	Prekážka v práci, ktorá zasiahla do základného pracovného času zamestnanca	... 275
3.7.1.1.2	Prekážka v práci, ktorá zasiahla do voliteľného pracovného času zamestnanca	... 276
3.7.1.2	Presná dĺžka nevyhnutne potrebného času	... 277
3.7.1.3	Určenie dĺžky dňa v prípade § 143 ods. 2 Zákonníka práce	... 278
3.7.1.4	Povinnosť nadpracovať zameškaný pracovný čas	... 280
3.7.2	Prekážky v práci pri pružnom pracovnom čase na strane zamestnávateľa	... 283
3.8	Aplikácia ustanovení o prekážkach v práci na dohody o prácach mimo pracovného pomeru	... 283
3.8.1	Porovnanie aplikácie ustanovení o prekážkach v práci - pracovný pomer a dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	... 284

4 Ako a čo platiť zamestnancovi za vykonanú prácu? (Odmeňovanie za prácu)	... 285
4.1 Všeobecne o odmeňovaní za prácu	... 285
4.2 Pramene právnej úpravy o odmeňovaní	... 286
4.3 Mzda, plat a odmena	... 288
4.4 Pojem mzda a definícia mzdy	... 288
4.4.1 Pojem tarifná mzda	... 289
4.4.2 Základná zložka mzdy	... 290
4.4.3 Ostatné zložky mzdy - obligatórne zložky mzdy	... 290
4.4.4 Fakultatívne zložky mzdy	... 290
4.5 Dojednanie mzdy	... 291
4.5.1 Dohoda o mzdových podmienkach	... 291
4.5.2 Dve základné mzdy v pracovnej zmluve	... 291
4.5.3 Určenie mzdových podmienok vo vnútornom (mzdovom) predpise zamestnávateľa	... 293
4.5.4 Vymedzenie odmeny v pracovnej zmluve	... 294
4.5.5 Zachovanie mzdových podmienok z kolektívnej zmluvy	... 295
4.6 Mzda za rovnakú prácu a za prácu rovnakej hodnoty	... 295
4.7 Minimálna výška mzdy - minimálna mzda	... 299
4.7.1 Mesačná minimálna mzda	... 300
4.7.2 Hodinová minimálna mzda	... 302
4.7.3 Doplatok k minimálnej mzde	... 302
4.7.4 Vývoj minimálnej mzdy za roky 1991 - 2015	... 304
4.8 Minimálne mzdové nároky	... 305
4.8.1 Aplikácia minimálnych mzdových nárokov	... 305
4.8.1.1 Zaradenie zamestnanca - pracovné miesto a stupeň náročnosti práce (náročnosť práce)	... 306
4.8.2 Doplatok do minimálneho mzdového nároku	... 311
4.9 Mzda za prácu nadčas, mzdové zvýhodnenie za prácu nadčas a náhradné voľno za prácu nadčas	... 312
4.9.1 Výška mzdového zvýhodnenia za prácu nadčas	... 312
4.9.2 Dohoda o zohľadnení prípadnej práce nadčas v mzde zamestnanca	... 313
4.9.2.1 Prípadná práca nadčas	... 313
4.9.2.2 Okruh zamestnancov, s ktorými možno dohodnúť zohľadnenie prípadnej práce nadčas v mzde	... 313

4.9.2.3	Rozsah zohľadnenia práce nadčas v mzde	... 314
4.9.3	Dohoda o náhradnom voľne	... 314
4.9.4	Neposkytnutie náhradného voľna	... 315
4.10	Mzda a náhrada mzdy za prácu vo sviatok	... 315
4.10.1	Výška mzdového zvýhodnenia za prácu vo sviatok	... 316
4.10.2	Neposkytnutie náhradného voľna za prácu vo sviatok	... 318
4.10.3	Neospravedlňené zameškanie pracovnej zmeny a „sankcia“	... 318
4.10.4	Zohľadnenie práce vo sviatok v mzde	... 319
4.10.5	Počítanie sviatku pri nočnej zmene	... 319
4.11	Mzdové zvýhodnenie za nočnú prácu	... 320
4.11.1	Výška mzdového zvýhodnenia za nočnú prácu	... 320
4.11.2	Zohľadnenie prípadnej nočnej práce v mzde	... 320
4.12	Mzdová kompenzácia za sťažený výkon práce	... 321
4.12.1	Okruh zamestnancov, ktorým patrí mzdová kompenzácia	... 321
4.12.2	Výška mzdovej kompenzácie za sťažený výkon práce	... 322
4.12.3	Fakultatívna mzdová kompenzácia za sťažený výkon práce	... 322
4.12.4	Zohľadnenie mzdovej kompenzácie v mzde zamestnanca	... 322
4.13	Všeobecne o mzdových zvýhodneniach a o mzdovej kompenzácii	... 322
4.13.1	Poskytovanie plnenia „za hodinu“	... 322
4.13.2	Dojednanie mzdových zvýhodnení podľa § 121 - § 123 a mzdovej kompenzácie podľa § 124 Zákonníka práce v kolektívnej zmluve	... 323
4.13.3	Iné plnenia poskytované zamestnávateľom v mzdovej oblasti	... 323
4.13.3.1	Mzdové zvýhodnenie za prácu v sobotu a nedeľu	... 323
4.13.3.2	Mzdové zvýhodnenie za zmenu	... 323
4.14	Mzda pri výkone inej práce	... 323
4.15	Naturálna mzda	... 325
4.15.1	Pojem naturálna mzda	... 325
4.15.2	Plnenia poskytované ako naturálna mzda	... 325
4.15.3	Ocenenie výrobku, výkonu, tovaru, služby	... 326
4.15.4	Rozsah poskytovania naturálnej mzdy	... 326

390 481

4.15.5 Používanie obchodného zariadenia na predaj tovaru a poskytovanie služieb zamestnancom	... 327
4.16 Mzda v cudzej mene	... 327
4.16.1 Prepočet na inú menu	... 328
4.17 Splatnosť mzdy	... 328
4.18 Výplatenie mzdy	... 331
4.18.1 Forma výplatenia mzdy	... 331
4.18.2 Výplatný termín	... 331
4.18.2.1 Dojednanie výplatného termínu v pracovnej zmluve alebo v kolektívnej zmluve	... 331
4.18.2.2 Vymedzenie výplatného termínu vo vnútornom predpise	... 332
4.18.3 Preddavok na mzdu	... 332
4.18.4 Miesto a čas vyplácania mzdy	... 332
4.18.5 Zaokrúhľovanie vyplácanej mzdy	... 334
4.18.6 Doklad o vyučovaní mzdy („výplatná páska“)	... 334
4.18.7 Právo zamestnanca na nahliadnutie do dokladov	... 335
4.18.8 Celková cena práce	... 335
4.18.9 Nakladanie so mzdou	... 336
4.18.10 Nevyplatenie mzdy	... 336
4.18.10.1 Pracovnoprávna zodpovednosť	... 336
4.18.10.2 Trestnoprávna zodpovednosť	... 338
4.19 Zrážky zo mzdy a poradie zrážok	... 339
4.19.1 Prednostné zrážky	... 339
4.19.2 Ďalšie zrážky zrazené jednostranne zamestnávateľom	... 340
4.19.3 Ďalšie zrážky - dohodnuté zrážky alebo povinné zrážky podľa osobitných predpisov	... 342
4.19.4 Maximálny rozsah zrážok zo mzdy	... 344
4.19.5 Spôsob vykonania zrážok a poradie zrážok	... 344
4.19.6 Poradie zrážok u nového zamestnávateľa	... 345
4.19.7 Vznik povinnosti nového zamestnávateľa vykonávať zrážky	... 345
4.19.8 Splatnosť, výplata a zrážky z iných príjmov zamestnanca	... 345
4.19.9 Zrážky zo mzdy podľa exekučného poriadku v kontexte Zákonníka práce	... 345
4.19.10 Zrážky zo mzdy podľa Občiankeho súdneho poriadku v kontexte Zákonníka práce	... 346
4.20 Priemerný zárobok a pravdepodobný zárobok na pracovnoprávne účely	... 347

4.20.1	Priemerný zárobok na pracovnoprávne účely	... 348
4.20.1.1	Priemerný hodinový zárobok	... 350
4.20.1.2	Priemerný mesačný zárobok	... 350
4.20.1.3	Priemerný zárobok nižší ako minimálna mzda alebo ako minimálny mzdový nárok	... 352
4.20.1.4	Priemerný zárobok pri prechode na skrátený pracovný čas alebo pri skončení prechodu na skrátený pracovný čas	... 353
4.20.1.5	Priemerný zárobok v osobitných prípadoch	... 354
4.20.1.6	Poskytovanie mzdy za dlhšie obdobie ako kalendárny štvrtrok	... 354
4.20.1.7	Viac pracovnoprávných vzťahov u jedného zamestnávateľa a priemerný zárobok	... 355
4.20.1.8	Priemerný čistý zárobok	... 356
4.20.2	Pravdepodobný zárobok na pracovnoprávne účely	... 356
4.20.2.1	Metódy zisťovania pravdepodobného zárobku	... 357
4.20.2.2	Pravidlá platné pre zisťovanie pravdepodobného zárobku	... 359
4.20.3	Podrobnosti zisťovania priemerného zárobku alebo pravdepodobného zárobku	... 359
4.21	Porovnanie aplikácie ustanovení o mzde - pracovný pomer a dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru	... 360
	Zoznam použitej literatúry	... 362